

Vlaams
Parlement

vergadering **C244 – BIN18**

zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 24 mei 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over een federale Roma-integratiestrategie
- 2009 (2010-2011)

3

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Linda Vissers, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Lieven Dehandschutter tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over een federale Roma-integratiestrategie - 2009 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, over het aantal Roma dat in België verblijft, hebben we geen precieze cijfers. Schattingen variëren tussen 20.000 tot 40.000 mensen. Bovendien gaat het om verschillende groepen met hun eigen culturele en etnische kenmerken. Deze groepen staan vaak nogal ver af van de samenleving en vertonen een aanzienlijke achterstand op verschillende vlakken. Onnodig om daar verder over uit te weiden, want deze problematiek is al herhaaldelijk door verschillende collega's en mezelf behandeld in deze commissie.

Minister, eind vorig jaar stelde u als coördinerend minister de beleidsnota van de Vlaamse Regering voor met betrekking tot een gecoördineerd, lokaal, inclusief Vlaams beleid ten aanzien van de Midden- en Oost-Europese migranten. De Vlaamse Regering keurde dat plan op 3 december 2010 goed. Belangrijke aspecten van het plan zijn onder meer de ondersteuning en coördinatie van lokale besturen en de oprichting van een werkgroep die aanbevelingen en voorstellen moet uitwerken.

Recent kondigde federaal minister van Werk, Joëlle Milquet, de oprichting van een federaal contactpunt voor de Roma-integratiestrategie aan. Dit contactpunt moet een federale strategie voorbereiden en aanbevelingen formuleren voor de verschillende aspecten. Dit contactpunt zou bestaan uit vertegenwoordigers van zowel de Roma-gemeenschap als de deelstaten en de federale overheid. De financiering moet volgens de minister Milquet komen van de verschillende gezagsniveaus op basis van een samenwerkingsakkoord.

Het Vlaams Parlement keurde begin dit jaar nog een motie goed met aanbevelingen inzake het Vlaamse Roma-beleid. Daarin vroeg het parlement onder meer om een ketenaanpak te ontwikkelen door in te zetten op een horizontaal en verticaal beleid.

Minister, hoe staat u en de Vlaamse Regering tegenover het initiatief van federaal minister Milquet om een federaal contactpunt op te richten? Werd u gecontacteerd door minister Milquet of door de Federale Regering over deze federale plannen? Wat was uw reactie of hoe zult u daarop reageren?

Wat zou de verhouding zijn van dit contactpunt ten opzichte van de Vlaamse werkgroep Midden- en Oost-Europese migranten? En komt dit tegemoet aan de vraag naar een ketenaanpak of betekent dit een zoveelste overlegstructuur zonder duidelijke meerwaarde?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik begin met de verwijzing naar de mededeling van de Europese Commissie van 5 april 2011 met als titel: 'Een EU-kader voor de nationale strategieën voor integratie van de Roma tot 2020'. In deze mededeling legt de commissie de lidstaten doelstellingen op in vier prioritaire domeinen: onderwijs, werk, gezondheid en huisvesting. De commissie stelt dat de lidstaten een nationale strategie voor de integratie van de Roma moeten ontwerpen, uitvoeren en het effect ervan moeten meten. De lidstaten moeten een nationaal contactpunt aanwijzen dat de bevoegdheid heeft om de ontwikkeling en uitvoering van de nationale strategieën te coördineren.

De Commissie voegt er nog aan toe dat er kan worden gebruikgemaakt van geschikte, reeds bestaande administratieve structuren. Tot slot verzoekt de Commissie de lidstaten om de nationale strategie voor integratie van de Roma voor eind december 2011 vast te stellen en aan de Commissie voor te leggen.

Voorafgaand aan die Europese Romastrategie heeft minister Milquet de vraag gekregen van bepaalde leden van de Roma-bevolking in België om een raad of organisatie op te richten die de Roma in België zou kunnen vertegenwoordigen. Het gaat dus over een orgaan dat eventueel zou ontstaan uit een streven van anderen uit om de Roma te verenigen. Idealiter is die Roma-raad een orgaan of federatie die de Roma als groep kan vertegenwoordigen ten aanzien van het beleid en de Roma als groep kan versterken.

De Europese Commissie dringt aan op een evenwaardige participatie van de Roma. Ik onderschrijf dat, maar wil er twee bedenkingen bij maken. Ten eerste is de groep Roma zeer heterogeen, wat een legitieme vertegenwoordiging bemoeilijkt. Ten tweede heeft het Minderhedenforum al een 'netwerk Roma'. Ook daar is de heterogeniteit groot.

Wat omvat het initiatief van minister Milquet? Concreet heeft het kabinet-Milquet het European Roma Information Office (ERIO) geadviseerd om zich in te schrijven op de projectsubsidie van het Federaal Impulsfonds om gedurende een jaar verschillende sporen en het veld te verkennen in het kader van de oprichting van een Belgische Roma-raad.

Vlaanderen beschikt met het Minderhedenforum over een orgaan dat als legitieme gesprekspartner kan optreden, weliswaar niet toegespitst op de Roma, maar op alle doelgroepen van het integratiebeleid. Het Minderhedenforum is ook vertegenwoordigd in de Vlaamse werkgroep Midden- en Oost-Europese migratie.

Het Minderhedenforum is als participatieorganisatie decretaal verankerd en heeft een aantal taken: aan belangenbehartiging doen, de doelgroepen vertegenwoordigen ten opzichte van de Vlaamse overheid, empowerment en emancipatie van de doelgroepen bevorderen, beleidsaanbevelingen uitbrengen en werken aan een correcte beeldvorming in de samenleving.

Het Minderhedenforum ontwikkelde een concrete werking voor de Roma. Het brengt sleutelfiguren uit diverse Romagroepen samen om te reflecteren over maatschappelijke uitdagingen en beleidsvoorstellen voor te bereiden. Om bepaalde thema's beter voor te bereiden of om de vaardigheden van de Roma te verhogen, kunnen er ook vormingen worden gegeven. Mijn kabinet is al op bezoek geweest bij deze groep Roma-vertegenwoordigers om hen in te lichten over de beleidsnota voor een gecoördineerd, lokaal, inclusief Vlaams beleid ten aanzien van Midden- en Oost-Europese (Roma-)migranten.

Minister Milquet geeft eveneens aan dat er een nationaal contactpunt voor Roma moet worden aangeduid. Hiermee volgt ze de mededeling van de Europese Commissie van 5 april jongstleden. Op basis van deze mededeling werkt de Europese Raad ondertussen aan aanbevelingen voor de lidstaten om de nationale Roma-strategieën te implementeren. Ook dit proces wordt nauwgezet opgevolgd door mijn kabinet. De EU roept de lidstaten op om een nationaal contactpunt voor het Roma-beleid aan te duiden. Dit nationale contactpunt moet de ontwikkeling en uitvoering van de nationale strategie coördineren. Als er geschikte administratieve structuren bestaan, moet er geen contactpunt worden opgericht. De federale werkgroep over Midden- en Oost-Europese migratie kan een belangrijke rol vervullen in het aanwijzen van een nationaal contactpunt.

Ik ben voorstander van een betere participatie van Roma. Het is belangrijk dat die participatie van anderen uit tot stand komt en kan groeien. Een nauwe samenwerking en afstemming met het Minderhedenforum is aangewezen. Ik heb dat ook uitdrukkelijk meegedeeld aan het kabinet van minister Milquet.

Participeren in een samenleving is een verhaal van rechten en plichten. Dat heb ik als minister van Integratie altijd benadrukt en dat doe ik ook nu. Dat geldt ook voor de Roma. Beide organen hebben een andere finaliteit en moeten dus onafhankelijk van elkaar kunnen functioneren.

Op de interministeriële conferentie (IMC) Integratie in de Maatschappij van 21 maart 2011 is het initiatief van minister Milquet een eerste keer ter sprake gekomen, onder agendapunt 6,

werkgroep Roma/Midden- en Oost-Europese migratie. Op deze IMC gaf ik aan dat er in Vlaanderen en Brussel al een overlegorgaan bestaat, het Minderhedenforum. Op 5 april waren mijn kabinet en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur vertegenwoordigd op de studiedag 'Europese Romaraden: een inspiratiebron voor België?'. Die studiedag werd georganiseerd door federaal minister Milquet in samenwerking met het European Roma Information Office (ERIO). Hij werd afgesloten met een toespraak van minister Milquet, die duiding gaf bij de nationale raad voor Roma en woonwagenbewoners. Deze raad moet een aanspreekpunt zijn voor het uitwerken van de nationale Roma-integratiestrategie die België tegen eind 2011 moet hebben.

Op 3 mei was er overleg tussen mijn kabinet en het kabinet van minister Milquet. Op dit overleg werden we nader geïnformeerd over het initiatief van minister Milquet en gaven we een aantal opmerkingen.

Eén, er is een strikt onderscheid tussen het nationaal contactpunt, een vraag van Europa, en de Roma-raad, een bottom-up initiatief van de doelgroep. Het onderscheid tussen beide heb ik in het antwoord op het eerste deel van uw vraag al toegelicht.

Twee, de opdracht van ERIO zou driedelig kunnen zijn: zoeken naar een geschikte organisatie, bevoegdheid en samenstelling van een Romaraad, nagaan hoe het een adviserende rol kan opnemen ten aanzien van het beleid en nagaan hoe het voor de eigen gemeenschap een stimulans kan zijn voor een betere integratie van de Roma en hoe het de rechten en plichten van de Roma kan benadrukken tegenover de diverse gemeenschappen.

Drie, het is belangrijk dat de organisaties of personen die werken aan een Roma-raad, het regelgevend kader voor participatie op vlak van de Vlaamse bevoegdheden kennen. Met artikel 17.1 van het Integratiedecreet erkent de Vlaamse Regering één participatieorganisatie, namelijk het Minderhedenforum, dat optreedt als een forum van organisaties van personen die behoren tot de doelgroepen van het integratiebeleid, waaronder Roma. Ik herhaal dat het Minderhedenforum een netwerk 'Roma' heeft en dat het op het vlak van de participatie van de Roma al eerste stappen heeft gezet. Er zijn al belangrijke stappen gezet om tot een Roma-raad te komen op federaal niveau.

Vier, minister Milquet ziet een Roma-raad als een raad waarin zowel Roma, Sinti als woonwagenbewoners vertegenwoordigd zijn. Het is echter belangrijk om een onderscheid te maken tussen woonwagenbewoners en Roma. Vlaanderen telt een duizendtal gezinnen die traditioneel in woonwagens wonen. Ongeveer twee derde van deze gezinnen zijn 'voyageurs', dat zijn autochtone Belgen die hun inkomen traditioneel verwerven door het uitoefenen van trekkende beroepen. Ongeveer één vijfde van de Vlaamse woonwagenbewoners is van Rom origine. Eén tiende van de Vlaamse woonwagenbewoners is Sinti. Het overgrote deel van de Vlaamse woonwagenbewoners heeft geen culturele of historische banden met de Roma.

Bovendien heeft de Vlaamse overheid naast de commissie Midden- en Oost-Europese (Roma-)migratie, de zogenaamde MOE-werkgroep, ook een commissie Woonwagenbeleid. De ervaring binnen deze commissies leert ons dat de problematiek en de uitdagingen verschillend zijn. Het is belangrijk om dit in overweging te nemen in het proces dat moet leiden tot een Roma-raad.

Vijf, er is ook een vraag naar de representativiteit en legitimiteit van de Roma-raad. De Roma-populatie kenmerkt zich immers door een grote interne heterogeniteit op het vlak van nationaliteit, herkomst, etnie, verblijfsstatuut, scholingsgraad, religie, taal enzovoort. Wenst deze Roma-raad legitimiteit te verkrijgen, dan dient men rekening te houden met deze heterogeniteit. Ik pleit er dan ook voor dat het project in het kader van het Federaal Impulsfonds deze heterogeniteit zou onderzoeken met als doel tot een legitieme participatie te komen.

Zes, wat de oprichting van een eventuele Roma-raad betreft, staat het de Roma uiteraard vrij om zich te verenigen. Bovendien zou een Roma-federatie of een Roma-raad expertise kunnen

leveren aan het beleid. Mijn voorstel is om het Minderhedenforum intensief te betrekken bij een voorbereidend traject. De meeste bezorgdheden van Roma situeren zich immers op het niveau van gemeenschaps- en gewestmateries zoals huisvesting, werk, integratie en onderwijs.

Zeven, het is belangrijk om tot een orgaan te komen dat namens de doelgroepen standpunten kan innemen en op het vertrouwen van de Roma zelf kan steunen. Een goed werkende raad staat of valt immers met de mate waarin de vertegenwoordiging goed werkt, waarbij voldoende expertise kan worden opgebouwd binnen de doelgroep en er een voldoende groot draagvlak ontstaat. Te snel een dergelijk orgaan inschakelen in de beleidscontext, lijkt me de slaagkansen op voorhand te hypothekeren.

Ik kom tot uw derde vraag. In zijn motie van 26 januari 2011 vraagt dit parlement aan de Vlaamse Regering om te focussen op een versterking van de interbestuurlijke samenwerking en om, met het oog op de ontwikkeling van een ketenaanpak, in te zetten op zowel een horizontaal beleid tussen de verschillende beleidsdomeinen als een verticaal beleid tussen de Europese, de federale, de Vlaamse en de lokale beleidsniveaus.

Wat betreft het inzetten op het verticaal beleid tussen het Vlaamse en het federale niveau, verwijs ik naar de beslissing van de IMC Integratie in de Maatschappij van 21 maart om een werkgroep Roma/Midden- en Oost-Europese migratie op te richten. Deze werkgroep, voorgezeten door een vertegenwoordiger van de staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding, moet instaan voor een goede coördinatie van het beleid van de verschillende regeringen en heeft verschillende doelstellingen. Deze federale werkgroep zal ook de aanbevelingen van de EU ter harte nemen, waaronder de aanstelling van een nationaal contactpunt. Ik vernam van het kabinet van staatssecretaris Courard dat een eerste bijeenkomst half juni is gepland.

Wat betreft het inzetten op het verticaal beleid tussen het Vlaamse en het lokale niveau, verwijs ik naar de Vlaamse werkgroep Midden en Oost-Europese migratie, waarin zowel de relevante Vlaamse beleidssectoren als de lokale besturen met een MOE-(Roma-)concentratie vertegenwoordigd zijn. Nog relevant in dit verband is de aanstelling van het Kruispunt Migratie-Integratie vzw als aanspreekpunt voor de lokale besturen. Alle colleges zijn hierover ingelicht.

Deze koppeling tussen de verschillende beleidsniveaus en de verschillende beleidsthema's past in de ketenaanpak. Het is daarom evident dat er geregeld wordt afgestemd tussen de niveaus. Dergelijke overlegstructuren zijn dus geenszins overbodig. De ketenaanpak stopt trouwens niet aan de landgrenzen. Ook op het niveau van de Benelux leveren we inspanningen, met Urbiscoop.

Ook op het niveau van de EU volg ik de ontwikkelingen nauwgezet op. De brief van de Commissie wordt binnenkort omgezet in raadsconclusies. Ik ben echter van mening dat de EU hier meer verantwoordelijkheid dient op te nemen. Ik dring bij de EU aan op meer proportionaliteit binnen de EU-landen. Dat betekent dat EU-landen die kampen met een grotere doelgroep en waar de discriminatie meer manifest aanwezig is, meer inspanningen moeten leveren. Dit proportionaliteitsidee ligt ook aan de basis van het bonus-malussysteem zoals Daniël Termont het onlangs in de pers lanceerde. Hij lanceerde, zoals u weet, het idee van een nieuw bijkomend Europees sociaal fonds: staten die te weinig sociale inspanningen leveren voor hun ingezetenen en tegen discriminatie, krijgen strafpunten en dragen meer bij tot het fonds; de steden waar de migranten terecht komen, krijgen extra geld uit dat fonds voor integratiebevorderende maatregelen.

Tot slot is het belangrijk, mijnheer Dehandschutter, om bij het uittekenen van de nationale strategie voor de integratie van de Roma steeds rekening te houden met het Europees principe dat een beleid ten aanzien van de Roma zo veel mogelijk inclusief, maar expliciet dient te zijn. We moeten er met andere woorden over waken dat er beleidsmatig maximaal gewerkt

wordt vanuit bestaande structuren en met respect voor de bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende bestuursniveaus.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, ik wil u oprecht bedanken voor uw heel uitgebreid en gedetailleerd antwoord. Uit uw antwoord is ook gebleken dat het initiatief van federaal minister Milquet past binnen een Europese aanpak en dat we het in die optiek moeten benaderen.

Ik kan vanuit mijn fractie uw slotwoorden alleen maar onderschrijven. We moeten uitgaan van een inclusief beleid en inderdaad zo veel mogelijk via bestaande structuren werken, en niet in de val trappen om voor een nieuw probleem of een nieuwe vraag een nieuw orgaan op te richten naast de vele andere, want dat kan de aanpak van een probleem eerder bemoeilijken dan vereenvoudigen.

Voor het overige hebt u duidelijk aangegeven wat de rol is van het Minderhedenforum en hoe de verantwoordelijkheden lokaal, Vlaams, federaal en Europees moeten worden gelegd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■